

Szöveg:

Torma Tamás

Építész:

**Kőmíves
Szabolcs –
Platinum
Group Kft.
Nagy Csaba
– ARCHI-KON
Kft.**

Fotó:

**Bujnovszky
Tamás**

AKKOR ÉS MOST

A Szabadság tér 14.
irodaház
Budapesten

AZ ÚJ BELVÁROSI FŐUTCA VÉGÉNÉL, OTT AHOL MA A „ROGÁN SZÖKŐKÚT” IDEIGLENESEN LEZÁRJA, VALAHA HATALMAS KASZÁRNYA, A NEUGEBAUDE (MAGYARUL ÚJÉPÜLET) ÁLLT. FALÁNÁL VÉGEZTÉK KI AZ ELSŐ MAGYAR MINISZTERELNÖKÖT, BENT PEDIG HONVÉDTISZTEK, MÉG KORÁBBAN FRANCIA HADIFOGLYOK RABOSKODTAK – A HELYÉN SZÜLETŐ TÉR EZÉRT LETT SZABADSÁG TÉR, AZ ITT NYITOTT ÚJ UTCÁKAT PEDIG AZ ARADI VÉRTANÚKRÓL, ILLETVE AZ ISMERETLEN HONVÉDÁLDOZATOKRÓL HONVÉD UTCÁNAK NEVEZTÉK EL.

Mire a katonaság végleg feladta itt állását, véget ért a 19. század – és néhány év alatt megszületett Budapest mára talán legreprezentatívabb tere. Egy időben épült meg az Országházzal, és abban a nagyvonalú, birodalmi stílusban, amihez itt Alpár Ignác épületei, a Nemzeti Bank, vele szemben pedig a Tőzsdepalota adták meg az alaphangot. A tér kompozícióján is látszik, nem a véletlen alakította így: a belefutó utcákat építészeti hangsúlyok, kupolák, tornyok jel-

zik, a későbbi Vécsey utca nyílásába beleterveztek még a félkész Parlament kupolájának látványát is. A Fővárosi Közmunkák Tanácsa kitüntető figyelmével tervezte tehát csak meg a tér északi végében, a Honvéd utca sarkán álló magánpalotáját a dúsgazdag bácskai gyáros és földbirtokos Dungyerszky család is.

A tér északi, íves záródását négy nagyvonalú épület adja ki – a két szélső kupolával, közöttük a Honvéd utca két saroképü-

lete pedig hangsúlyos középrizalittal. És az sem véletlen, hogy ebből kettőt ugyanaz az építész, a monarchiás arisztokrácia Szászországból szerződöttség kedvence, Meinig Artúr tervezett. A drezdai barokkon nevelkedett Meinig jegyzi még Budapesten a mai Szabó Ervin Könyvtár és a Stefánia úti volt nyári tiszti kaszinó, a Stefánia-palota cizellált tömbjét, és ide is dúsgazdag neorokokot teremtett. Előbbi az egykori Adria Magyar Tengerhajózási Társaság

A historikus irodaszárnyak külső és belső részletei a lehető legmagasabb színvonalon újultak meg. A rá- és beépítések szerkezeti könnyedsége nem borítja fel régi és új egyensúlyát

székháza volt tele hajóorr díszekkel és kikötőgyűrűkkel, utóbbi pedig jelenlegi főszereplőnk, a Szabadság tér 14. 110 éve, 1900-ban épült fel, alig több mint egy év alatt.

Ha eddig úgy is tűnt volna, nem vagyok építészettörténész. Itt volt viszont első munkahelyem – öt évet húztam le benne és még majdnem húszat a Szabadság tér másik oldalán, a Tözsdepalotából átlényegült MTV-ben. Tudom, a zsigereimben érzem tehát mi az, amikor a monumentalitásnak arról a magától értetődő kezeléséről kell beszélni, és ami a szocializmus alatt épült épületekből annyira fájóan kiveszett. 25 éve a félemelet magasságában két szerkesztőségi szobáinkat valami megfeythetetlen okból áttörték a szecessziós Bedő-házba, a udvarban szolgálati Ladák álltak, és a tér összes homoköbörkolata évtizedes lövésnyomokkal és egyöntetűen feketélt a kosztól. A mostani, szerkezetig hatoló felújítással a Szabadság tér 14. újra iroda-

ház lett, de egészen másfajta irodaház. Megtisztított, ezért újra világos tömbje könnyedebb, elegánsabb, ugyanakkor láthatóvá vált rengeteg – és sok helyen túlcsoorduló – épületdísz. Párkányok, oromzat és íves erkélyek, tobzódó ablakeretformák, szobrok és oszlopok a homlokzaton – ugyan sok helyen láthatók a galambok ellen bevetett háló- és drótszerkezetek, de ilyen dús homlokzati térkép mellett alighanem lehetetlen lesz a teljeskörű védekezés.

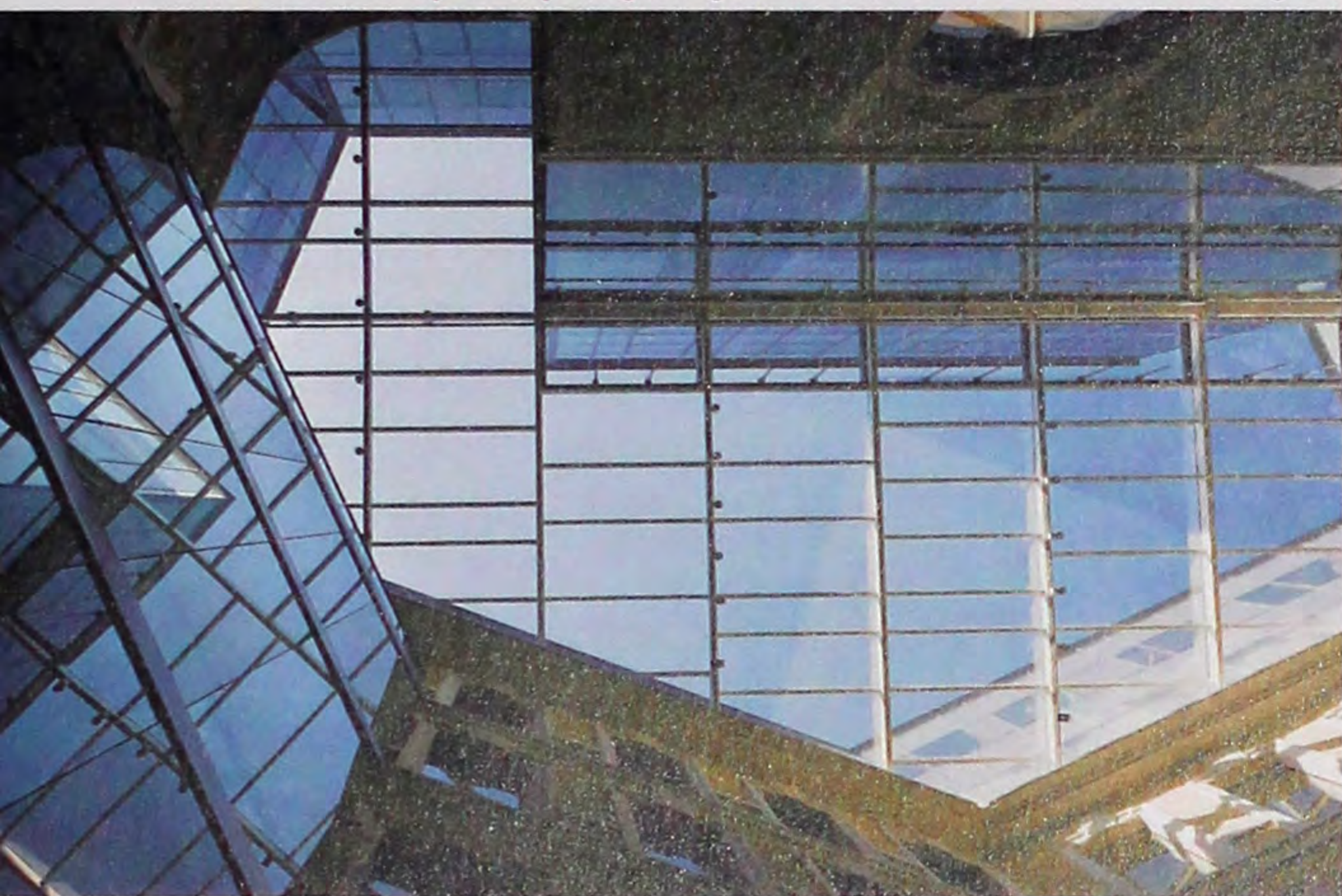
A grandiózus külső után bent az első meglepetés a viszonylag szűk fogadó tér – látszik, hogy eredetileg nem irodaháznak, hanem magánhasználatra épült – a belépőtől jobbra viszont falat törtek és teret növeltek az új recepciós pult érdekében. Mindenhol a rokokós díszítés pazar gazdagsága, több színű márvány, aranymintázat a mennyezeten, a lépcsőház mögötti, egykor sötét belsőudvar azonban a modernizálástól lényegült át telje-

sen. Itt nem a műemlékesek, hanem az építésszek keze nyoma látszik, aki az üvegfalakkal új teret teremtettek, miközben a beüvegezéssel hasonló konstrukció született, mint amelyet utoljára a Divatcsarnok – Párisi Nagyáruházban láthattam. A teljesen megújult épület a tetőüveg fölött ugyanis észrevétlenül folytatódik, és még ha nincsenek is fent ugyanolyan új, extravagáns felépítmények, de a felújítás/átalakítás leglényegesebb és leginnovatívabb része mégis itt található. Az újonnan kialakított tetőtér-beépítés íves üveg és interaktív pala lamellarendszere építészeti egyszóval megoldás. Műemlékvédelmi kikötés volt ugyanis, hogy a tetőtér eredeti formáját meg kell őrizni, miközben ez az ötödik és hatodik szint a legértékesebb, szinte körpanorámával nemcsak a tér, de az egész Belváros felett. A tető eredeti ívét követve végül olyan üvegfalas megoldás született, amit egy automatikus árnyékoló rendszerrel kombináltak: ami

A két színté üveg manzárdtetőben Budapest talán legszebb irodai tere jött létre

Az eredeti belső párkány magasságában feszül ki az átriumot fedő üveg tető

Az új ráépítés építészeti karakterének visszafogottsága segíti az illeszkedést

lentől palaborításnak látszik, az fent valójában szabályozható fényadagoló.

A Szabadság tér az elmúlt évtizedben szép lassan kivirágzott: gondozott park, kávéházak és gondos épületkorszerűsítések. A kilencvenes évek közepén Honvéd utcai torkolat másik saroképületének, az akkori Inter-Európa Bank székházának az átlagot messze felülteljesítően igényes felújítása szabott itt mértéket. Most a Szabadság tér 14. alatti irodaépület tette hozzá a térhez hasonló színvonalon a magáét – igaz, maradt még néhány kivirágzásra váró palota itt, hogy később követhessék a jó példákat.

Generáltervező, projektmenedzsment:

**Büki László, Billing Tamás,
Vudi Csaba, Bogdán Péter
– Platinium Group Kft.**

Építészeti tervezés:

**Pólus Károly, Horváth Balázs,
Bagó Bernadett, Nyéki Gábor,
Debreczeni András,
T. Major Krisztina,
Benedek Botond, Niszler Kata,
Mészáros Eszter – ARCHI-KON Kft.**

Tervezés:

2007–2008

Kivitelezés:

2009–2010

Teljes nettó alapterület:

7500 m²

